

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik meyve türlerine ait fidan ve üretim materyallerinin, ismine doğru, kaliteli ve sağlıklı biçimde üretilmesi ve pazarlanmasını sağlamak amacıyla, sertifikasyon sistemi dâhilinde üretim ve pazarlanması ile ilgili usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 6 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- a) Araştırma kuruluşu: Bitki çeşitlerinin ıslahı veya bulunması ve geliştirilmesi ile ilgili faaliyet gösteren, nitelikleri ve çalışma usul ve esasları Bakanlıkça belirlenen, kamu kurum ve kuruluşları veya özel kuruluşları,
- b) (Değişik:RG-25/5/2012-28303) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
- c) Başvuru kuruluşu: Üretim yapıldığı ildeki Bakanlık il müdürlüğü veya Bakanlık tarafından beyanname kabulü ve parsel kontrolleri için yetkilendirilen kuruluşları,
- ç) Bir nolu damızlık ünitesi: Araştırma kuruluşları veya Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar tarafından ıslahçı materyalinden özel korumalı tel seralarda veya izolasyon mesafesine uygun açık alanlarda kurulan, virüsten arı ön temel sınıfta üretim materyali elde edilen bitkileri,
- d) (Değişik:RG-25/5/2012-28303) Bitki Muayene Raporu: Fidanların sertifika/belgeye esas şartlarını devam ettirmeleri ve pazarlanabilir olmaları halinde Bakanlık il müdürlüğünce düzenlenen belgeyi,
- e) Bitki sağlığı kontrol kuruluşu: Zirai mücadele araştırma enstitüleri veya Bakanlık tarafından sertifikasyona tabi zararlı organizmaların kontrolü için yetkilendirilen kuruluşları,
- f) (Değişik:RG-25/5/2012-28303) Kayıt Sertifikası: Damızlık tesis edilecek alan veya fidan parselinde/harcında Bakanlıkça belirlenen zararlı organizmalar açısından sakınca olmadığına dair veya operatör kaydı sonucu düzenlenen belgeyi,
- g) Damızlık Çeşit Tespit Raporu: Bakanlıkça belirlenen kuruluşun görevlendirdiği uzman tarafından damızlık ünitelerinde bulunan bitki çeşidinin onaylandığı belgeyi,
- ğ) Fidan: Anaç, çöğür, yoz veya çelik üzerine aşılama veya doğrudan eşeysiz vejetatif yollarla çelik, daldırma, doku kültürü yöntemleri ile üretilen aşılı veya aşısız meyve fidanlarını,
- h) Fidanın niteliği: Fidanın tüplü fidan, tüplü aşılı fidan, açık köklü aşılı fidan veya açık köklü aşısız fidan, doku kültürü yöntemi ile üretilen fidan olması özelliğini,
- ı) (Değişik:RG-25/5/2012-28303) Genel Müdürlük (BÜGEM): Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünü,
- i) İki nolu damızlık ünitesi: Araştırma kuruluşları veya Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar tarafından bir nolu ünitelerden elde edilen veya yurtdışından ithal edilen ve ön temel kademede olduğu belgelendirilen üretim materyallerinden veya fidanlardan, özel korumalı tel seralarda veya izolasyon mesafesine uygun açık alanlarda kurulan virüsten arı temel sınıfında üretim materyali elde edilen bitkileri,
- j) İsmine doğruluk: Meyve fidanı üreten, pazarlayan, depolayan veya sevk eden kişi ve kuruluşlarca etiketinde belirtilen anaç ve/veya çeşit adının garanti edilmesi halini,
- k) İtiraz Kontrol Raporu: İtirazlar üzerine, Genel Müdürlüğün görevlendirdiği konu uzmanları tarafından, itiraza konu durum ile ilgili hazırlanan rapor,
- l) Ön temel materyal: Bir nolu üniteden elde edilen üretim materyalini,
- m) Parti: Türü, çeşidi, anacı, yaşı, boyu ve ambalajları aynı olan ve bir seferde muayeneye ve kontrole sunulan üretim materyali ve fidanların yeknesaklığı ve kökeniyle tanımlanabilir birimini,
- n) Pazarlama: Üretim materyali veya fidanları kullanılmaya hazır olarak stokta bulundurma, satış için teşhir veya teklif etme, diğer kişiye satış veya teslimat işlemlerini,
- o) Sertifikalı fidan: Üç nolu damızlık ünitelerinden elde edilen üretim materyalleriyle üretilen fidanları,
- ö) Sertifikasyon kuruluşu: Bakanlık tarafından bu Yönetmelikte belirtilen sertifikasyon işlemlerini yapmakla yetkilendirilen kuruluşları,
- p) Sertifikalı materyal: Üç nolu damızlık ünitelerden elde edilen üretim materyalini,
- r) Standart fidan/üretim materyali: İsmine doğruluğu üretici tarafından garanti edilen, menşei sertifikası olmayan damızlıklardan üretilen, tohumluk kontrolörü/kontrolörleri tarafından kontrol edilen ve her türlü kayıt işlemleri başvuru kuruluşu tarafından tutulan fidan/üretim materyallerini,
- s) Stool bed: Klon anaçlarının çoğaltılmasında kullanılan bir çeşit daldırma yöntemini,
- ş) Temel materyal: İki nolu damızlık ünitesinden elde edilen materyali,

t) (Değişik:RG-25/5/2012-28303) TTSM: Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğünü,

u) Tohumluk kontrolörü: Tohumluk sertifikasyonuna ilişkin kontrolleri yapan, numune alan ve piyasa denetimlerini yaparak bu konularda belge düzenleyen kamu görevlileri veya özel kişileri,

ü) Üç nolu damızlık ünitesi: İki nolu ünitelerden elde edilen veya yurtdışından ithal edilen ve temel kademeye sahip olduğu belgelendirilen üretim materyalleri veya fidanlarla, Bakanlık tarafından yetkilendirilen kuruluşlar tarafından izolasyon mesafesine uygun açık alanlarda kurulan ve sertifikasyona tabi zararlı organizmalardan arı üretim materyali elde edilen meyve damızlık bitkilerini,

v) Üretici: Üretim materyali veya fidan konularında üretim, koruma ve/veya işlemden geçirme ve pazarlama faaliyetlerini profesyonel olarak yapan gerçek veya tüzel kişileri,

y) Üretim materyali: Meyve fidanlarının üretilmesinde kullanılan çelik, aşı gözü, aşı kalemi, klon, doku kültürü ortamındaki bitkikic, sürgün ucu ve meristem gibi vejetatif, tohum, çöğür ve yoz gibi generatif materyali,

z) Üretim Materyali Kapasite Raporu: Damızlık ünitelerinden alınabilecek üretim materyali miktarını belirten raporu,

aa) Zararlı organizma: Bitkilerde ve bitkisel ürünlere zarar yapan bütün biyolojik dönemlerdeki tüm hayvanları, bitkiler âlemine bağlı canlı organizmalar ile fungus, bakteri, virüs, nematod, fitoplazma ve diğer patojenleri,

bb) (Ek:RG-25/5/2012-28303) Operatör kaydı: 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında yer alan bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeler ile yemeklik patates üreticileri, ithal edenleri, depolayanları ve ticaretini yapanların kayıt edilmesi işlemini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Üretim, Sertifikasyon ve Pazarlama Esasları

Genel şartlar

MADDE 4 – (1) Meyve fidan ve üretim materyallerinin üretilmesi ve pazarlaması ile ilgili genel hükümler aşağıda yer almaktadır.

a) Meyve fidanı ve üretim materyalinde sertifikasyon sistemine ait şema, Ek 1’de yer almaktadır. Standart fidan/üretim materyali üretiminde bu şemayı takip etmek zorunlu değildir.

b) Meyve türlerine ait fidan ve üretim materyalinin sertifikasyon sisteminde veya standart olarak üretilmesi için, fidan ve üretim materyalinin ait olduğu çeşitlerin ülkemizde kayıt altında olması şartı aranır. Sertifikasyon sisteminde yer alacak meyve türleri Genel Müdürlük tarafından belirlenir ve internet sayfasında yayımlanır.

c) Meyve fidan ve üretim materyali sertifikasyon sisteminde ve standart üretimlerde yer alan Bakanlık ana hizmet birimlerinin görev alanına giren faaliyetleri yürüten Bakanlık birimleri haricindeki üreticilerde kullanacağı üretim yöntemine uygun olarak 15/5/2009 tarihli ve 27229 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği hükümlerine göre Fidan Üretici Belgesine ve/veya Doku Kültürü ile Tohumluk Üretici Belgesine sahip olma şartı aranır.

ç) Bir veya iki nolu ünite kuracak üreticilerin araştırma kuruluşu veya Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluş olmaları gerekir.

d) Yurtdışından ithal edilen üretim materyalleri veya fidanlar bir, iki ve üç nolu damızlık ünitelerinin kurulmasında kullanılabilir.

e) Sertifikasyon sistemine dahil olan veya standart olarak üretilen meyve üretim materyalleri ve fidanlar, Bakanlık tarafından yetki verilen gerçek veya tüzel kişiler tarafından üretilir ve pazarlanır.

f) Yönetmelik hükümlerine göre üretilip belgelendirilen fidan ve üretim materyalleri, 10/6/2005 tarihli ve 25841 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik esaslarına göre belgelenmesi durumunda organik fidan ve üretim materyali olarak pazarlanır.

g) (Değişik:RG-25/5/2012-28303) Doku kültüründe ana kaynak olarak ön temel, temel veya sertifikalı materyal kullanıldığında, elde edilen üretim sertifikalı ya da standart, standart materyal kullanıldığında ise elde edilen üretim standart olur. Doku kültürü ile çoğaltılan sert çekirdekli meyve türlerinin tohum anaçlarında ise ön temel materyalden temel/sertifikalı/standart, temel materyalden sertifikalı/standart üretim yapılabilir. Doku kültürü uygulamasında izlenecek yol ve yöntem Bakanlıkça belirlenir.

ğ) İki ve üç nolu damızlıklarda, üretim materyalinin fidan üretiminde kullanılmasından önce, daha sonraki aşamalarda ismine doğrulukta sorun çıkmadığı sürece, çeşit sahibi kuruluş veya Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşun görevlendirdiği uzman tarafından damızlıkta bulunan çeşit ve damızlık ünitesi krokinin bir defaya mahsus onaylanması yeterlidir.

h) (Değişik:RG-25/5/2012-28303) Damızlık ünitelerinin sadece tesisinden önce kullanılacak parsel için Kayıt Sertifikası alınır.

ı) Damızlık parsellerde ve tüm fidan parsellerinde yapılan kimyasal uygulamalar üretici tarafından kayıt altına alınır ve istenildiğinde üretici tarafından tohumluk kontrolörüne ibraz edilir.

i) Tüplü meyve fidanlarında dezenfekte edilmiş ve nematolojik yönden temiz olduğuna dair resmi belgesi olan veya daha önce kullanılmamış harç kullanılmamıştır.

j) Sertifikasyon sisteminde yer alan damızlıklarda sertifikasyona tabi zararlı organizma kontrolleri yapılırken, standart üretim materyali alınacak damızlıklarda bitkiler iç karantina etmenleri açısından kontrol edilir.

k) Yabancı dildeki tüm belgelerin yeminli tercüme bürosundan onaylı tercüme belgeleri üretici tarafından sunulması gereklidir.

l) Yönetmelikte adı geçen belge ve formlar, Genel Müdürlük ve TTSM internet sayfasında yer alır

m) (Ek:RG-25/5/2012-28303) 1 numaralı damızlık ünitesinden ön temel/temel/sertifikalı/standart üretim materyali ya da fidan, 2 numaralı damızlık ünitesinden temel/sertifikalı/standart üretim materyali ya da fidan üretimi yapılabilir.

n) (Ek:RG-25/5/2012-28303) Klonlar, sadece çeşit adı ile üretilip, sertifikalandırılabilir ve pazarlanabilir.

o) (Ek:RG-25/5/2012-28303) Bakanlık talimatına istinaden ön temel/temel/sertifikalı/standart üretilere ayrı sertifika belgesi düzenlenmeyebilir.

ö) (Ek:RG-25/5/2012-28303) Aşılı fidanda anaç veya çeşide ait üretim materyali sertifika sınıfında farklılık olması halinde, fidanın sınıfı çeşidin sertifika kademesinde olabilir.

Damızlık Çeşit Tespit Raporunun düzenlenmesi

MADDE 5 – (1) Damızlık sahibi gerçek veya tüzel kişiler Damızlık Çeşit Tespit Raporu ve damızlık ünitesi krokisinin düzenlenmesi için, Damızlık Çeşit Tespit Raporu Başvuru Formunu iki nüsha düzenleyerek başvuru kuruluşuna müracaat eder. Üretici başvuru esnasında, damızlık tesisinde kullanılan fidan veya üretim materyaline ait etiket ve faturanın il müdürlüğü onaylı suretlerini de ibraz eder. Kendi üretmiş olduğu fidan veya üretim materyallerini kullanarak damızlık tesis eden üreticilerden fatura talep edilmez.

(2) Başvuru kuruluşu, etiket ve fatura fotokopileri ibraz edilen Damızlık Çeşit Tespit Raporu Başvuru Formunun bir nüshasını muhafaza eder, ikinci nüshasını ise Bakanlıkça belirlenen Damızlık Çeşit Tespit Raporunu düzenlemekle yetkilendirilen kuruluşa gönderir.

(3) Yetkili kuruluş, söz konusu tür veya çeşitle ilgili bir veya birden fazla uzmanını, damızlık çeşit tespiti için görevlendirir. Görevlendirilen uzman/uzmanlar, çeşit tespitinin en iyi yapılacağı dönemlerde, bir yada birkaç kez damızlık ünitesinde gözlemleri alır. Başvuru kuruluşundan bir tohumluk kontrolörü de, söz konusu çeşit tespit kontrollerinin en az birine katılır. Çeşit tespiti için görevlendirilen uzman/uzmanlar, çeşit tespitine kesin olarak karar verdiği kontrol neticesinde, Damızlık Çeşit Tespit Raporunu ve damızlık krokisini üç nüsha düzenler. Raporda, beyan edilen çeşit ile tespit edilen çeşidin aynı olup olmadığı belirtilir. Çeşit tespitinde görevlendirilen uzman/uzmanlar, düzenledikleri rapor ve krokinin bir nüshasını kendi kuruluşuna, ikinci nüshasını muhafaza edilmek üzere başvuru kuruluşuna, üçüncü nüshasını ise üreticiye verir.

Beyanname verilmesi

MADDE 6 – (1) Meyve fidan ve üretim materyalinin sertifikalandırılabilmesi için, beyanname verilmesi gerekir.

(2) Beyannamelerin düzenlenmesi ve kabul edilmesi aşağıdaki şekilde yapılır.

a) Meyve fidan ve üretim materyali üretimlerinde beyannamelerden uygun olanı doldurulur.

b) (Değişik:RG-25/5/2012-28303) Bir numaralı damızlık ünitesinde çeşit ve tohum anaçı için her bitkiye, yatay daldırma (stool bed) sistemindeki klon anaçları için birbirine bağlı her bir bütün için, iki ve üç numaralı damızlık üniteleri, standart üretim materyali ile tüm fidan parsellerinde Kayıt Sertifikasına esas parseledeki üretimler için bir beyanname düzenlenir.

c) Beyannamelerde belirtilen çeşit ve anaç isimleri, kayıt edilip yayımlandığı şekilde yazılır.

ç) Beyannameler bir ve iki nolu damızlık üniteleri için beş nüsha, üç nolu damızlık ünitesi ve standart üretim materyali/fidan da dahil tüm fidan üretim parselleri için üç nüsha düzenlenir.

d) Beyannameler başvuru kuruluşuna bir ve iki nolu damızlık üniteleri için 1 Ocak – 31 Mart tarihleri arasında, üç nolu damızlık ünitesi ve standart üretim materyali/fidan da dahil tüm aşamalarda fidan parselleri için 1 Ocak – 31 Mayıs tarihleri arasında verilir.

e) Nematod tahlili için numune alındıktan sonra fidan üretim alanında, beyannameye belirtilen dışında herhangi bir bitki ekilemez veya dikilemez.

f) Bakanlık ana hizmet birimlerinin görev alanına giren faaliyetleri yürüten Bakanlık birimleri hariç olmak üzere sadece fidan üretici belgesine sahip üreticilerin verdikleri beyannameler başvuru kuruluşu tarafından onaylanarak, üretici belgesi tarih ve sayısı beyannameye yazılır. Uygun bulunmayan beyanname başvuru kuruluşu tarafından üreticiye iade edilir.

g) (Değişik:RG-25/5/2012-28303) Başvuru sırasında beyannamelere aşağıdaki belgeler eklenir.

1) Sertifikasyona tabi meyve fidanı üretim beyannameesinde sertifikasyon aşaması da belirtilmek koşuluyla üretim materyaline ait sertifika ve etiket miktarını gösteren belge/faturanın başvuru kuruluşu onaylı sureti.

2) Tüm fidan üretim beyannamelerinde Kayıt Sertifikası.

3) Temel ve sertifikalı üretim materyali beyannamelerinde yetkili uzman tarafından onaylı Damızlık Çeşit Tespit Raporu ve parselleri gösteren krokilerin, başvuru kuruluşu onaylı birer suretleri.

4) Bir ve iki numaralı üniteler için Bakanlık tarafından verilen yetki belgesinin Bakanlık il müdürlüğü onaylı suret.

h) Fidan üretim beyannamelerinde belirtilen miktar, kullanılan üretim materyaline ait sertifika ve etikette belirtilen miktardan veya faturada yazılı miktardan fazla olamaz. Her iki üretim materyali kaynağının kullanıldığı durumlarda toplam miktar dikkate alınır.

i) (Mülga:RG-25/5/2012-28303)

i) Sertifikasyon sürecinin herhangi bir aşamasında bilgilerin doğru olmadığı belirlenmesi halinde, başvuru kuruluşu tarafından beyannameler onaylanmış olsalar dahi iptal edilir, bu beyannameler sonucunda düzenlenen kontrol raporuna sertifikalandırma yapılmaz, verilen sertifika ve etiketler iptal edilir.

Parsel kontrolleri

MADDE 7 – (1) Parsel kontrolü, Bakanlıkça yetkilendirilen tohumluk kontrolörü/kontrolörleri tarafından yapılır. Bir ve iki nolu damızlık ünitelerin kontrolleri, üretimin yapıldığı ilin Bakanlık il müdürlüğü koordinatörlüğünde, bitki sağlığı kontrol kuruluşu ve sertifikasyon kuruluşundan konu uzmanlarının da katılımı ile yapılır.

(2) Üç nolu damızlık üniteleri, standart üretim materyali alınan damızlıklar ile tüm fidan üretim parsellerinin kontrolleri, Bakanlık il müdürlüğü veya Bakanlığın yetki verdiği kuruluşların konu uzmanları tarafından yapılır. Bu kontrollere, ihtiyaç duyulması halinde ilgili bitki sağlığı kontrol kuruluşu veya çeşit sahibi/sertifikasyon kuruluşundan konu uzmanları da davet edilebilir.

(3) Parsel kontrolleri aşağıdaki esaslara göre yapılır.

a) Sertifikasyonda her beyannamenin temsil ettiği parsel veya ünite bir sertifikasyon ünitesidir. Ünite, beyannamedeki parsel numarası ile anılır. Her bir aşama ünite arasında bırakılacak izolasyon mesafeleri Bakanlıkça belirlenir.

b) Sertifikasyona tabi zararlı organizmalar açısından yapılan kontrole esas olacak birim, bitki sağlığı kontrol kuruluşundan görevlendirilen uzman tarafından bir ve iki nolu damızlık parsellerde bitkilerin tümünde makroskobik kontroller ve laboratuvar analizleri yoluyla yapılır. Üç nolu damızlıkta makroskobik kontrol/laboratuvar analizleri, standart üretim materyali alınan damızlık, ön temel ve temel fidan ile sertifikalı/standart fidan üretim parsellerinde ise gerekli izolasyon mesafesine uyulmak şartıyla, Bakanlık il müdürlüğü tohumluk kontrolörü tarafından tüm parselde makroskobik olarak yapılır. Ancak Bakanlık il müdürlüğü tohumluk kontrolörü tarafından gerekli görüldüğü hallerde fidanlardan/ağaçlardan örnek alınarak bitki sağlığı kontrol kuruluşuna inceleme ve/veya analiz için gönderilebilir. Sertifikasyon sistemi dahilindeki damızlık ve fidanlarda sertifikasyona tabi zararlı organizma kontrolleri yapılırken, standart üretim materyali alınacak damızlık ve standart fidanlar iç karantinaya tabi zararlı organizmalar açısından kontrol edilir.

c) İsmine doğruluk kontrolü amacıyla parsellerde bulunan bitkiler botanik bakımdan ait olduğu çeşidin özelliğini taşımaktadır. Kontrol edenler, parselde dikilen bitkilerin menşei ile ilgili diğer kayıtları ve Damızlık Çeşit Tespit Raporu ve arazi krokisini üreticiden istemeye ve incelemeye yetkilidir.

ç) Fidan üretim parsellerinde, sertifikasyona tabi zararlı organizmadan ari bulunsa dahi, yapılan ikinci veya gerektiğinde tekrarlanan kontrol sonucuna göre, standartlara uymayan fidan ve üretim materyalleri miktarı, beyannamede belirtilen fidan ve üretim materyali miktardan düşülür. Kalan miktar, kontrol raporunda "Sertifikalı Olabilir" şeklinde belirtilir.

d) Damızlık ünitelerinde Üretim Materyali Kapasite Raporu başvuru kuruluşu uzmanı tarafından üretim materyali miktarının en doğru belirleneceği dönemde doldurulur.

e) Bitki sağlığı ve ismine doğruluk kontrolleri amacıyla yapılan parsel kontrolleri, beyanname başvurusunun yapıldığı aynı takvim yılı içinde en geç ekim ayı sonunda tamamlanır.

Parsel kontrol raporunun düzenlenmesi

MADDE 8 – (1) Parsel Kontrol Raporu aşağıdaki esaslara göre tohumluk kontrolörü/ kontrolörleri tarafından düzenlenir.

a) Parsel kontrolünün tamamlanmasından sonra tohumluk kontrolörü/kontrolörleri, beyanname bilgileri ve parsel kontrol standartlarını göz önünde bulundurarak, Parsel Kontrol Raporunu üç nüsha halinde düzenler.

b) Raporlarda silinti veya kazıntı yapılmaz. Değişiklik zorunlu ise yanlışlığın üzeri çizilerek doğrusu yazıldıktan sonra tohumluk kontrolörü/kontrolörleri tarafından paraflanır.

c) Parsel Kontrol Raporunun iki nüshası üreticiye verilir, bir nüshası ise Bakanlık il müdürlüğünde muhafaza edilir.

Meyve fidanı ve üretim materyallerinde bitki standartları

MADDE 9 – (1) Meyve fidanında olması gereken asgari standartlar aşağıda yer almaktadır.

a) Fidanda aşım güneş yanıklığı, donma ve kuruma belirtileri, aşı yerinde tırmak kalıntısı ve aşım şişkinlikler, tüplü fidan dışındakilerde gözler sümmüş olmamalıdır.

b) Ana kök, yan kökler ve saçak kökler yeterince gelişmiş, sağlıklı ve canlı, aşı yeri iyi kaynamış ve toprak seviyesinden türe bağlı olarak uygun yükseklikte aşılınmış olmalıdır.

c) Her türden fidanlar, türüne özgü bir şekilde gelişmiş olmalı, yaprak ve dal oluşumu, kabuk yapısı, rengi ve kök yapısı ile ilgili olarak çeşidin botanik bakımından özelliklerini taşımaktadır.

ç) Zeytin fidanı hariç aşılı yumuşak ve sert çekirdekli meyve fidanlarında fidanın çapı aşı yerinin 5 cm yukarısından, fidan boyu kök boğazından itibaren en üstteki dalın ucuna kadar olan yükseklik olarak ölçülür. Sertifikalandırma için aşılı fidanlarda çap, en az 10 mm, boy ise en az 80 cm olmalıdır. Zeytin ve aşısız fidanlarda çap en az 5 mm, boy ise yeterince gelişmiş olmalıdır.

d) Tüplü meyve fidanlarında fidanın yeterince köklenmiş ve aşılı ise aşı sürgününün sağlıklı en az 30 cm olması zorunludur.

e) Fidanların ambalajlanması, fidanın kök, gövde ve sürgününde bir zararlanma olmaması için uygun teknikler kullanılarak yapılmalıdır.

(2) Üretim materyalinde olması gereken asgari standartlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Aşı kalemi ve çelik kurumamış, sertifikasyona tabi zararlı organizma içermiyor olmalıdır.

b) Çap olarak türlere göre uygun çap ve/veya uzunlukta olmalıdır.

c) Tohum anaçları için, tohum meyve etinden tamamen arındırılmış olmalı, kendi çeşidinin özelliğini büyüklük, şekil ve yapı olarak taşımaktadır.

Meyve fidanı ve üretim materyallerinde bitki sağlığı standartları

MADDE 10 – (1) Damızlıklardaki tüm bitkiler ve fidanlar, iç karantina etmenlerinden ari olmak zorundadır.

(2) Sertifikasyona tabi zararlı organizma kontrolleri, Bakanlık il müdürlüğü veya Bakanlık tarafından hastalık kontrolleriyle görevlendirilmiş bitki sağlığı kontrol kuruluşu uzmanları tarafından yapılır.

(3) Sertifikasyon aşamalarında uygulanacak sertifikasyona tabi zararlı organizma listesi, izolasyon mesafeleri ve sertifikasyona tabi zararlı organizma kontrollerinde izlenecek yol ve yöntem Bakanlıkça belirlenir.

Etiketleme ve sertifikalandırma

MADDE 11 – (Değişik:RG-12/3/2013-28585)

(1) Üretici, fidanlar için en son düzenlenen parsel kontrol raporunun asıl nüshası ve etiket talep formu ile TTSM veya Bakanlıkça etiket düzenlemekle yetkilendirilen kuruluştan etiketi temin eder. Bakanlıkça ayrı sertifika belgesi kullanılmasının gerekli görüldüğü hallerde, üretici en son düzenlenen parsel kontrol raporunun asıl nüshası ve etiket-sertifika/belge talep formu ile TTSM'den etiket ve sertifika/belge temin eder. Etiket veya etiket-sertifika/belge talep formunda belirtilen fidan miktarı, kontrol raporunda belirtilen miktarın üzerinde olamaz.

(2) Üretici, üretim materyali için üretim materyali kapasite raporu/en son düzenlenen parsel kontrol raporunun asıl nüshası ve etiket talep formu ile TTSM veya Bakanlıkça etiket düzenlemekle yetkilendirilen kuruluştan etiketi temin eder. Bakanlıkça ayrı sertifika belgesi kullanılmasının gerekli görüldüğü hallerde, üretici kullanılan raporun asıl nüshası ve etiket-sertifika/belge talep formu ile TTSM'den etiket ve sertifika/belge temin eder. Etiket veya etiket-sertifika/belge talep formunda belirtilen üretim materyali miktarı, raporda belirtilen miktarın üzerinde olamaz.

(3) Kontrol raporunda laboratuvar analizinin gerekli olduğunun belirtilmesi halinde, analiz sonucuna göre sertifika ve etiket düzenlenir.

(4) Fidan ve üretim materyallerinde etiket rengi; ön temel üretimlerde "beyaz üzeri mor kuşaklı", temel üretimlerde "beyaz", sertifikalı üretimlerde "mavi" ve standart üretimlerde "sarı" kullanılır. Etiket ve etiketleme ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(5) Fidanlar ve üretim materyalleri için düzenlenen sertifika/belge ve etiketler, beyanname yılını takip eden yılın sonuna kadar geçerlidir. Bu tarihten sonra sertifika/belge ve etiketler, Bakanlık il müdürlüğünce hazırlanan Bitki Muayene Raporuna istinaden geçerli olur. Bitki Muayene Raporu için üretici veya bayi en geç 31 Mayıs tarihine kadar başvuru kuruluşuna müracaat etmesi gerekir. Başvuru kuruluşu uzmanları, makroskobik olarak fidan/üretim materyallerinde sertifikasyona veya karantinaya tabi herhangi bir zararlı organizma buluşuğunun olmamasını ve 9 uncu maddede belirtilen standartlara uygun olmasını sağlar.

(6) Alıcılar satın aldıkları meyve üretim materyalleri ve fidanlara ait sertifikaları, gerektiğinde yetkililere göstermek amacıyla bir yıl süre ile muhafaza etmekle yükümlüdür.

Denetleme

MADDE 12 – (1) Meyve fidan ve üretim materyallerinin sertifikasyon sistemi içerisinde üretilmelerine ilişkin parsel kontrolleri, aşağıdaki esaslar dahilinde Bakanlıkça denetlenir. Denetlenecek üretim alanları Genel Müdürlük tarafından belirlenir.

a) (Değişik:RG-25/5/2012-28303) Denetimler, Genel Müdürlükçe görevlendirilen kuruluş uzmanı/uzmanları tarafından yapılır.

b) Denetlemede parsel kontrolü yapılır ve Parsel Kontrol Denetleme Raporu düzenlenir.

c) Denetim elemanları tarafından, Parsel Kontrol Denetleme Raporu ile başvuru kuruluşunca düzenlenen Parsel Kontrol Raporu karşılaştırılarak farklılık olup olmadığı belirlenir. Şayet farklılık söz konusu ise, başvuru kuruluşuna ve üreticiye düzenlenen denetleme raporunun birer sureti verilir ve sertifikasyon işlemlerinde denetleme raporu esas alınır.

ç) (Değişik:RG-25/5/2012-28303) Denetimde görevlendirilen uzmanlar, denetimlere ilişkin değerlendirme raporunu Genel Müdürlüğe sunarlar.

İtiraz

MADDE 13 – (1) Üreticiler, başvuru kuruluşu tarafından verilen kontrol raporlarına itirazlarını, kontrol raporunun düzenleme tarihinden itibaren onbeş iş günü içinde Genel Müdürlüğe yapabilir.

(2) Genel Müdürlük söz konusu itirazı değerlendirerek, uzmanların itirazı yerinde incelemesi amacıyla Bakanlık il müdürlüğü ve ilgili kuruluş/kuruluşları görevlendirir. Yapılan görevlendirme itiraz sahibine bildirilir. İtiraz sahibi, görevlendirilen kuruluşların döner sermaye hesabına kontrol ücretini yatırır. Uzmanlar tarafından düzenlenen itiraz kontrol raporu ve gerekli görülmesi halinde yapılan laboratuvar analiz sonuçları en geç bir ay içinde Bakanlık il müdürlüğü tarafından Genel Müdürlüğe gönderilir. Genel Müdürlük sonuçları inceler ve kararını üreticiye, sertifikasyon kuruluşuna ve başvuru kuruluşuna gönderir. İtiraz Kontrol Raporu sertifikasyona esas nihai rapordur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İdari yaptırımlar

MADDE 14 – (1) Üretim materyali ve fidanların üretim ve pazarlanmasında, 5553 sayılı Tohumculuk Kanununa aykırı hareket edenler hakkında, aynı Kanununun 12 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Ücretler

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki sertifikasyon ve kontrol hizmetleri ücrete tabidir. Ücretler, 28/12/2006 tarihli ve 26390 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, "(Değişik ibare:RG-25/5/2012-28303) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Uygulama Yönetmeliği" hükümlerine göre, hizmeti veren kuruluşun döner sermaye işletmesi hesabına peşin olarak yatırılır. Bu ücretler, Bakanlık tarafından her yıl Ocak ayında yeniden değerlendirilme oranında belirlenir.

İstisnalar

MADDE 16 – (1) Bilimsel amaçlı çalışmalarda, araştırma ve geliştirme çalışmalarında ve genetik çeşitliliğin korunmasına yönelik çalışmalarda kullanılan üretim materyalleri ve fidanlar ile üreticinin kendi ihtiyacını karşılamak amacıyla ürettiği üretim materyali ve fidanlar bu Yönetmelik kapsamı dışındadır.

Düzenleme yetkisi

MADDE 17 – (1) Bakanlık, bu Yönetmeliğin uygulanmasını sağlamak üzere düzenleme yapmaya yetkilidir.

Ünitelerin yeniden adlandırılması

MADDE 18 – (1) Bakanlığımız tarafından 17/1/2008 tarihli ve 26759 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Meyve/Asma Fidan ve Üretim Materyali Sertifikasyonu ve Pazarlaması Yönetmeliğinde yer alan bir nolu ünite bu Yönetmelikte bir nolu damızlık ünitesi; iki nolu ünite bu Yönetmelikte temel fidan üretim ünitesi; üç nolu ünite bu Yönetmelikte üç nolu damızlık ünitesi; dört nolu ünite bu Yönetmelikte sertifikalı fidan üretim ünitesi olarak adlandırılmıştır.

Sertifikalı üretim materyali ithalatı

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği hükümlerine göre yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu belgesi sahibi gerçek veya tüzel kişiler, üretim materyali ithalinde bulunulan çeşidin üç nolu damızlık ünitesini kurmak amacıyla temel fidan da ithal etmeleri koşulu ile, ithal edilen temel fidan miktarının ikiyüz katı sertifikalı üretim materyalini yurtdışından 31/5/2012 tarihine kadar ithal edebilirler.

(2) Üç nolu damızlık kurmak amacıyla ithal edilen fidanlar başvuru kuruluşu tarafından görevlendirilen tohumluk kontrolörü nezaretinde dikilir ve dikim sonucu düzenlenecek rapor Genel Müdürlüğe gönderilir. Dikim raporları Genel Müdürlüğe gelen üreticiler, sonraki üretim sezonlarında üç nolu damızlık ünitesi için fidan ithal etmeden de, 31/5/2012 tarihine kadar sertifikalı kademede, her sezon için 200 katı üretim materyali ithal edebilirler.

Meyve anacı ithalatı

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği hükümlerine göre yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu belgesi sahibi gerçek veya tüzel kişiler, ön temel, temel veya sertifikalı kademede olduğu belgelendirilmek şartıyla, doku kültürü ortamında meyve anaçlarını 31/12/2011 tarihine kadar ithal edebilir.

(2) Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği hükümlerine göre yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu belgesi sahibi gerçek veya tüzel kişiler, sertifikalı kademede ve doku kültürü ile üretildiği belgelendirilmek şartıyla, meyve anaçlarını 31/12/2011 tarihine kadar ithal edebilir.

2009 yılı için beyanname verme zamanı

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde tüm fidan üretimlerine ait beyanname verilme dönemi, 2009 yılı için 1 Ocak-31 Temmuz 2009 olarak uygulanacaktır.

Yürürlük

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini (Değişik ibare:RG-25/5/2012-28303) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı
	3/7/2009	27277
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınlandığı Resmî Gazetelerin		
	Tarihi	Sayısı
1.	25/5/2012	28303
2.	12/3/2013	28585
3.		

Ek -1

MEYVE FIDANI VE ÜRETİM MATERYALİ SERTİFİKASYON ŞEMASI

1 NOLU DAMIZLIK ÜNİTE (bitki) (çeşit sahibi/ıslahçı materyali)

\$

Ön Temel Üretim Materyali (Beyanname/Kontrol Formu/Sertifika/Etiket)

\$

Ön Temel Fidan (Beyanname/Kontrol Formu/Sertifika/Etiket)

ò

2 NOLU DAMIZLIK ÜNİTE (bitki) (çeşit sahibi/etkilendirilen kuruluş)

\$

Temel Üretim Materyali (Beyanname/Kontrol Formu/Sertifika/Etiket)

\$

Temel Fidan (Beyanname/Kontrol Formu/Sertifika/Etiket)

Ò

3 NOLU DAMIZLIK ÜNİTE (bitki) (tiretici)

§

Sertifikalı Üretim Materyali (Beyanname/Kontrol Formu/Sertifika/Etiket)

§

Sertifikalı Fidan (Beyanname/Kontrol Formu/Sertifika/Etiket)

Ò

MEYVE BAHÇESİ

Ek -2
(Mülga:RG-12/3/2013-28585)